

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 66g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din subpunctul 1.5
al punctului 1 din Anexa nr.3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat
pe anul 2014, nr.329 din 23 decembrie 2013
(contribuția de asigurări sociale de stat obligatorii)

CHIȘINĂU

27 iunie 2017

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 19 mai 2017
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iunie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „*Pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces*” din subpunctul 1.5 al punctului 1 din Anexa nr. 3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, nr. 329 din 23 decembrie 2013, ridicată de către Isai Chibac, parte în dosarul nr. 3-729/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 19 mai 2017 de către judecătorul Cornelia Vârlan din cadrul Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 20 februarie 2014, Isai Chibac s-a adresat către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani solicitând stabilirea pensiei pentru limită de vârstă. Prin decizia nr. 92/2014/1617, Casa Teritorială de Asigurări Sociale Rîșcani a stabilit pensia lui Isai Chibac.

4. La 1 august 2014, Isai Chibac a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Rîșcani solicitând anularea deciziei nr. 92/2014/1617, pe

motiv că la calcularea pensiei prevederile Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 au fost aplicate incorect.

5. La 4 octombrie 2016, Isai Chibac a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a textului „*Pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces*” din subpunctul 1.5 al punctului 1 din Anexa nr. 3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, nr. 329 din 23 decembrie 2013.

6. Prin încheierea din 27 octombrie 2016 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani s-a dispus suspendarea procesului și remiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„(1) Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

(2) Forma de guvernământ a statului este republica.

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, nr.329 din 23 decembrie 2013 (M.O., 2014, nr. 17-23, art.50), sunt următoarele:

[...]”

„**Art.3.** – Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat și de prezentare de către plătitori a declarațiilor privind calcularea și utilizarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, precum și tipurile de prestații sociale asigurate se prezintă în anexa nr.3.”

„**Art.4.** – Din tariful contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii prevăzut pentru angajatorii din agricultură specificați la pct.1.4 din anexa nr.3, cota de 6% la fondul de salarizare și la alte recompense se virează la bugetul asigurărilor sociale de stat prin transferuri de la bugetul de stat.”

„**Art.5.** – (1) Contribuția individuală de asigurări sociale de stat obligatorii datorată de salariații asigurați, angajați prin contract individual de muncă sau prin alte contracte în vederea îndeplinirii de lucrări sau prestării de servicii, de persoanele care își desfășoară activitatea în funcții electivă sau sunt numite în cadrul autorităților executive, de judecători, de procurori, de avocați parlamentari se stabilește în mărime de 6% din salariul lunar și din celelalte recompense.

(2) Baza anuală de calcul al contribuției individuale de asigurări sociale de stat obligatorii nu va depăși suma a 5 salarii medii lunare prognozate pe economie înmulțită la 12. Salariul mediu lunar prognozat pe economie se aprobă anual de Guvern.”

Anexa nr.3

1. Tarifele contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii, termenele de virare a acestora la bugetul asigurărilor sociale de stat, precum și tipurile de prestații sociale asigurate se stabilesc după cum urmează:

Categoriile de plătitori și de asigurați	Tariful contribuției de	Termenul de virare	Tipurile prestațiilor
--	-------------------------	--------------------	-----------------------

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 66g/2017
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A UNOR PREVEDERI DIN SUBPCT. 1.5 AL PCT.1
DIN ANEXA NR.3 LA LEGEA BUGETULUI ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT PE ANUL 2014
(CONTRIBUTIA DE ASIGURARI SOCIALE DE STAT OBLIGATORII)

	asigurări sociale de stat obligatorii și baza de calcul		sociale asigurate
[...]			
1.5. Persoanele fizice, cu excepția pensionarilor, persoanelor cu dizabilități, precum și a persoanelor care se încadrează în categoriile de plătitori prevăzute la pct.1.1-1.4, care se regăsesc în una din situațiile: - întreprinzători individuali; - avocați, notari publici, executori judecătorești și mediatori care au obținut dreptul de a desfășura activitate în modul stabilit de lege, indiferent de forma juridică de organizare	5748 de lei anual pentru asigurarea individuală	Lunar, câte 1/12 din suma anuală, până la sfârșitul lunii imediat următoare celei de gestiune	Pensia minimă pentru limită de vârstă de (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces
[...]			

[...]"

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii (republicată în M.O., 2004, nr. 42-44, art.247) sunt următoarele:

**Articolul 2
Dreptul la pensie**

„(1) Dreptul la pensie îl are persoana domiciliată în Republica Moldova care îndeplinește condițiile prevăzute de prezenta lege.

(2) Dreptul la pensie este imprescriptibil.

(3) Dreptul la pensie nu poate fi cedat, total sau parțial.”

**Articolul 14
Dreptul la pensie pentru limită de vârstă**

„Dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile privind vârstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de prezenta lege.”

**Articolul 15
Condițiile de stabilire a pensiei pentru limită de vârstă**

„(1) Pensia pentru limită de vârstă poate fi stabilită la împlinirea vârstelor standard de pensionare prevăzute la art.41, cu condiția realizării stagiului minim de cotizare de 15 ani.

(2) **Asiguratul care, la împlinirea vârstei standard de pensionare, nu are stagiul minim de cotizare prevăzut la alin.(1) are dreptul la alocație în condițiile Legii nr.499 din 14 iulie 1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni.**

(3) În cazul în care, la împlinirea vârstei standard de pensionare, asiguratul nu își exercită dreptul la pensie, la stabilirea pensiei se va lua în considerare stagiul de cotizare realizat la data solicitării.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că prin textul „*Pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces*” din subpunctul 1.5 al punctului 1 din Anexa nr.3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014 legiuitorul a instituit condiții noi de stabilire și plată a pensiei, contrar Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii.

11. Potrivit autorului excepției, prevederile contestate diminuează considerabil cuantumul pensiei, lipsindu-l de un drept material dobândit prin muncă și contribuții plătite.

12. În final, autorul excepției susține că prevederile contestate încalcă articolele 1, 16, 46 și 54 din Constituție, precum și articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, nr.329 din 23 decembrie 2013, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Isai Chibac, parte în dosarul nr. 3-729/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul art.135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

16. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit. g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

17. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „*Pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces*” din subpunctul 1.5 al punctului 1 din Anexa nr.3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, nr.329 din 23 decembrie 2013.

18. Curtea observă că autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 1, 16, 46 și 54 din Constituție.

19. Curtea menționează că, potrivit articolului 14 din Legea nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie pentru limită de vârstă se acordă dacă sunt îndeplinite cumulativ condițiile privind vârstele de pensionare și stagiile de cotizare prevăzute de lege.

20. Articolul 6 alin.(4) din legea menționată stabilește că pentru unele categorii de contribuabili quantumul minim al contribuțiilor se stabilește prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat.

21. Astfel, potrivit prevederilor subpunctului 1.5 al punctului 1 din Anexa nr.3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, pentru a beneficia de pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) întreprinzătorii individuali, avocații, notarii publici, executorii judecătorești și mediatorii care au obținut dreptul de a desfășura activitate în modul stabilit de lege, indiferent de forma juridică de organizare, sunt obligați să vireze la bugetul asigurărilor sociale de stat 5748 de lei anual pentru asigurarea individuală (tariful contribuției de asigurări sociale de stat obligatorii).

22. În același timp, ținând cont de faptul că respectivele categorii de persoane achită doar o contribuție fixă de asigurări sociale de stat obligatorii, și nu o contribuție procentuală în funcție de sumele primite pentru serviciile prestate, ei beneficiază doar de pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces.

23. Curtea nu poate susține alegațiile autorului excepției privind instituirea unei situații discriminatorii.

24. Or, urmează a se face distincție la stabilirea pensiei între persoanele care au achitat o contribuție procentuală de asigurări sociale de stat obligatorii din fondul de salarizare și alte recompense sau în funcție de sumele primite pentru serviciile prestate și persoanele care au achitat o contribuție fixă de asigurări sociale de stat obligatorii.

25. În același timp, în jurisprudența sa, Curtea a menționat că orice diferență de tratament nu implică în mod automat o încălcare a articolului 16 din Constituție. Pentru a stabili încălcarea articolului 16 din Constituție trebuie să se constate faptul că persoanele aflate în situații similare sau comparabile beneficiază de tratament preferențial și că această distincție este discriminatorie.

26. Astfel, principiul egalității consacrat de Constituție nu înseamnă uniformitate, el presupune tratament egal în situații egale, pentru situații diferite tratamentul juridic nu poate fi decât diferit.

27. În partea ce ține de încălcarea dreptului la proprietate, Curtea reține că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de articolul 46 și, respectiv, articolul 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană numai în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are o valoare economică. Prin urmare, un drept patrimonial dobândit ar însemna dreptul la pensia ce se află în plată.

28. În același timp, Curtea menționează că stabilirea tarifului contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat reprezintă o opțiune a legiuitorului, acesta fiind liber să stabilească tipurile de prestații sociale asigurate.

29. Prin urmare, în temeiul celor expuse *supra*, Curtea menționează că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru a fi examinată în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „*Pensia minimă pentru limită de vârstă (stagiul de cotizare) și ajutorul de deces*” din subpunctul 1.5. al punctului 1 din Anexa nr. 3 la Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2014, nr. 329 din 23 decembrie 2013, ridicată de către Isai Chibac, parte în dosarul nr. 3-729/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

*Chișinău, 27 iunie 2017
DCC nr.55
Dosarul nr.66g/2017*